

Статуя, яка говорить

Перекладач Енріко Тадлер

Молода дівчина, порожній стілець. Її руки стиснуті в кулаки: вона виглядає рішуче. Вона є, вона сповнена рішучості. Вона хоче порушити своє мовчання. Вона готова розповісти тобі про злочини проти «жінок для втіхи» під час Тихоокеанської війни (1931 – 1945) – ці жінки були там, щоб «утішати» солдатів своїми тілами. Хіба ти не хотів/-ла би посидіти поруч із нею та послухати, що вона каже?

У 17 років **Кім Сундок із Кореї** повелася на заклики японських медсестер і потім провела кілька років на «станції втіхи», перш ніж втекти у 1940 році. **Мардієм із острова Ява** було 13 років, коли їй пообіцяли дати шанс взяти участь у театральній постановці на Борнео. Але й вона була доставлена на «станцію втіхи». **Цай Фан Мей із Тайваню** теж було 13 років, коли її викрали японські солдати. Вдень вона служила в баракі, готуючи їжу та прибираючи, а вночі її змушували служити як «жінка для втіхи» для японських солдатів у печері в Хуаляні.

© Stefan Hopf

Статуя миру створена південнокорейською парою художників Кім Сон Кюн та Кім Юн Сун

Шен Чун А Ма розповідає про свої страждання: «Я часто відчуваю, що моє життя закінчилося того дня, коли я стала секс-рабинею.» Після її катування вона часто йшла в гориз подругою, котра вижила, щоб виплакати, оскільки нікому не можна знати, через що вони пройшли.

Число постраждалих важко встановити, не в останню чергу тому, що японський уряд знищив більшість документів у рамках політики заперечення після війни. Юкі Танака, професор історії Університету Хіросіми, говорить про 80.000 – 100.000 «жінок для втіхи», означає, що одна «жінка для втіхи» мала «утішати» в середньому 35 солдатів. Щоденно. І до цього дня правоконсервативні партії у Японії стверджують, що «жінки для втіхи» потрапляли на «станції втіхи» добровільно та без примусу.

Більше половини з них на момент вербування були неповнолітніми. **Шен Чун А Ма** розповідає, що вона була настільки молодою, що на момент викрадення не знала, що статевий акт призводить до вагітності. Багато жінок траплялися викидні, та їм доводилося робити аборти; проте вагітність не захищала від сексуального насильства. Після кінця війни багато «жінок для втіхи» було розстріляно, а ті, котрі вижили, мовчали, щоб не бути вигнаними зі своїх спільнот.

Тільки в 1990 році, починаючи з Південної Кореї, сформувався транснаціональний рух, який бореться за справедливість щодо «жінок для втіхи» та проти сексуального насильства під час війни (The Korean Council). У 1991 році виступ на телебаченні колишньої «жінки для втіхи» **Кім Хак Сун** став поштовхом для того, щоб багато інших жінок виступили публічно зі своїми свідченнями: Довге мовчання було порушено.

З 1992 року під керівництвом Корейської ради кожну середу перед посольством Японії в Сеулі відбуваються демонстрації, які тривають і досі. Ціль протестантів? Офіційне визнання «жінок для втіхи» та їхніх страждань, яких завдали японська армія.

© Pudmaker / 2012년 개천절 수요시위 / CC-BY-SA-3.0

Бронзова статуя миру в Сеулі є важливим місцем зустрічі протестантів по сходах

вороже ставиться до нашого наміру у процесі й намагається забрати всі споруджені статуї. Наприклад, після зведення статуї миру у Берліні у вересні 2020 році неприпиняються дебати про те, чи слід її дозволити залишити. Тиск з боку японської зовнішньої політики вже в того, що нових статуй миру в інших громадських місцях Німеччини більше не зводять.

У Лейпцигу нам також не вдалося домогтися встановлення постійної бронзової версії статуї. Статуя миру, поряд з якою ти сидиш, чії історії ти можеш слухати, **вона поряд з тобою лише сьогодні**. Не забувай її!

У 2011 році демонстранти в Сеулі отримали супутницю: молоду дівчину, порожній стілець. Її руки стиснуті у кулаки. Вона мала б бути тобі знайомою. Бронзова статуя миру, яка щосереді підтримує протестувальників у Південній Кореї, створила південнокорейська пара художників Кім Сон Кюн та Кім Юн Сун. Як і статуя миру, поряд з якою ти зараз сидиш, вона хоче нагадати нам, що не варто уникати минувшини.

Для постраждалих ці спогади залишаються болючими; так розповідає **Кім Хак Сун**: «Кожного разу, коли я думаю про той час, у мене тремтіння в грудях, і я досі відчуваю страх.» Але саме болючі спогади не повинні бути забуті. Адже такі спогади спонукають людей розповідати про свої страждання; спогади, які мають бути збережені для майбутніх поколінь, щоб не допустити повторення. І це те, чого хоче ця статуя: Стати частиною культури пам'яті. Меморіал насильства над жінками та військових злочинів. Пам'ятник тому, що не можна змінити історію, і що не можна придушити голоси.

Ми дбаємо про те, щоб ці придушені голоси були почуті. Навіть тоді, особливо тоді, коли цілий уряд вороже ставиться до нашого наміру у процесі й намагається забрати всі споруджені статуї. Наприклад, після зведення статуї миру у Берліні у вересні 2020 році неприпиняються дебати про те, чи слід її дозволити залишити. Тиск з боку японської зовнішньої політики вже в того, що нових статуй миру в інших громадських місцях Німеччини більше не зводять.

– This translation is based on an older version of the German text, which has since been revised. We apologize for any inconvenience caused. –

Korea-Verband e.V. (n.d.). *Biographien von Zeitzeuginnen*. <https://www.koreaverband.de/trostfrauen/zeitzeuginnen/> (Zugriff am 14.05.2022).

Han, N. J.-H. (Hrs.) (2019). *Überlebende brechen das Schweigen: Katalog anlässlich der Dauerausstellung Die „Trostfrauen“ und der gemeinsame Kampf gegen sexualisierte Gewalt, im Rahmen des Museumsprojekts MuEon DaEon*, Berlin: Korea-Verband e.V.

Mladenova, D. (2022). *The Statue of Peace in Berlin: How the Nationalist Reading of Japan's Wartime "Comfort Women" Backfired*. 20(4), <https://apjif.org/2022/4/Mladenova.html>.

Nishino, R. (2020). *Forcible Mobilization*. In R. Nishino, P. Kim & A. Onozawa (Hrs.), *Denying the comfort women: The Japanese state's assault on historical truth*, 40–63. New York & London: Taylor & Francis, <https://doi.org/10.4324/9781315170015>.

Tanaka, Y. (2019). *War, Rape and Patriarchy: The Japanese Experience*. In G. Zipfel, R. Mühlhäuser, & K. Campbell (Hrs.), *In Plain Sight: Sexual Violence in Armed Conflict*, 30–51. New Delhi: Zubaan Academi.

Yoshimi, Y. (2003). *Das Problem der „Trostfrauen“*. In S. Richter & W. Höpken (Hrs.), *Vergangenheit im Gesellschaftskonflikt. Ein Historikerstreit in Japan* (97–117). Köln: Böhlau.